

orientering, der ikke bringer kendere og benyttere af værket noget nyt. Hvilken læserkreds, skriftet da sigter mod, synes noget uklart.

Kildeudgivelsernes og specielt Diplomatiets tilblivelseshistorie fremstilles så kortfattet og afproblematiseret, at der ikke kan siges at være tale om noget egentlig historiografisk arbejde. Samtidig gør dog teksten så udstrakt brug af middelalderlig og filologisk terminologi, at det vil vanskeliggøre den forudsætningsløse læser tilegnelsen. Til studerende og andre, der kan investere de fornødne kræfter i arbejdet med hæftet, vil det dog give en praktisk første information om, hvad DD/DRB er, og om den arbejdsindsats, der ligger bag det.

*Helge Paludan*

Marianne Antoniewitz: *Vallø gods og dets ejere indtil 1461*. (Skrifter udgivet af Lokalhistorisk Afdeling nr. 5, 1976), 88 s.

Københavns Universitets lokalhistoriske afdeling og dens leder, lektor Knud Prange, står bag udgivelsen af Marianne Antoniewitz' afhandling, der oprindeligt er skrevet som specialeopgave i historie hos lektor Kai Hørby. Meget a propos svinger bogens fremstilling mellem drøftelse af problemstillinger af væsentlig almenhistorisk rækkevidde og en forfølgelse af emnets detaljer ud i alle kroge af de sjællandske sogne.

Afhandlingens sigte synes dobbelt: dels at belyse og dokumentere den ændring i de middelalderlige godsers driftsform og struktur, ved hvilken især i det 15. århundrede den enkelte gård trådte i landsbyens sted som driftsenhed, dels at fremskaffe så præcis information som overhovedet muligt om, hvilket bøndergods der til enhver tid i 1400-tallet lå under Vallø, som blev et karakteristisk eksempel på hovedgården som admini-

strationscentrum i et kompleks af strøgods. Det bør nævnes, at forfatterens blik for den overordnede problemstilling sløres noget under behandlingen af de enkelte Vallø-ejeres kamp for besiddelserne; men de enkelte kapitler er dog så overskueligt fremstillede og så præcist og sobert konkluderede, at afhandlingen trods forkærligheden for detaljer bevarer sin værdi for det videre perspektiv.

Faktisk udgør den lidet pretentøse bog noget af et skoleridt i kildekritisk arbejdsmåde. Dette skyldes især præciseringen af, at hovedkilderne til viden om emnet, et skifte fra 1421 og den såkaldte Valløregistratur af 1541, kun kan afvinges oplysninger om problemstillingen, Valløbesiddelsernes omfang og herkomst, hvis de ses i lyset af den godspolitiske brug, der skulle gøres af dem, da de blev til. Ved med omhu at blotlægge disse kilders ophavssituation lykkes det forfatteren at argumentere overbevisende for, hvad hun kan vente at finde omtalt og uomtalt i disse opregninger af gods, og dermed for sine konklusioners bærekraft.

Bogen fremtræder således som et smukt eksempel på kildekritikkens suverænitæt og nødvendighed (omend næppe tilstrækkelighed) i en tid med hang til teoretiserende bygning af luftkasteller.

*Helge Paludan*

Michael Venge (udg.): *Bondekær eller tyræn? Tekster til Christian II's regime, politik og personlighed*. (Odense Universitetsforlag, 1975). 50 s.

Med dette lille kildeudvalg har Michael Venge ønsket at fremlægge et materiale, der kan danne udgangspunkt for diskussion af de to modstridende hovedopfattelser af Christian 2.s politik og personlighed, den, der ser kongen som almuen, bøndernes og borgernes, beskytter imod adelens undertrykkelse, og den, der